

Test

Ukážka A

Prečítajte si ukážku a vypracujte úlohy, ktoré sa k nej vzťahujú.

Janko Jesenský — Slniečny kúpeľ (Úryvok)

Mestský notár Škorec, s chudou **umučenou tvárou**, na ktorej koža len tak visela, si už zúfal. Zo dňa na deň mu bolo ťažšie prejsť cez veľký mestský rínek. Akýsi neurčitý pocit strachu sa ho zmocňoval, keď prechádzal cez jeho holý, žabicou vydláždený priestor. Zdalo sa mu, že sa v samom prostriedku ríneku potočí, zakrúti, nebude sa môcť na nič podprieť a odpadne. Druhí mávajú ten istý pocit, keď musia prejsť ponad potok cez úzku lavičku.

Dlho sa premáhal a chodil cez rínek, aby vzdoroval tomuto strachu. Konečne raz skutočne dostal závrat a musel sa oprieť, navidomoči mnohých, o stĺp lampy a tak stáť chvíľku, kým sa osmelil ďalej ísť.

Zdôveril sa s týmito pocitmi aj mestskému doktorovi Edutovi, mladému ešte človekovi, bez fúzov, s hustými bokombradami, dobrej a vážnej tváre.

Doktor ho zachytil prejsť sa za mesto.

„Nervozita,“ povedal mu, „šport, kamarát, a ozdravieš. V zime korčule, ski, v lete chôdza, kúpele, menovite slnečný kúpeľ...“

„Neverím ani vzduchu, ani slncu,“ odporoval temno Škorec. „Pre mňa sa chystá tma — mozgová tma... Dovoľ, aby som sa ťa chytil. Omnoho bezpečnejšie sa cítim, keď sa držím niekoho.“

Šli poľnou cestou medzi brehmi, ktoré sa už zelenali novou, bledozelenou trávou. Slnce lahodne páliło cez hrubé súkno zvrchníkov. Vzduch priezračný a ľahký mimovoľne šíril nozdry a pľúca. Pohladkával líca ako neviditeľná, jemná hodvábná šatka. Tento závan prírody vlnil drobnú oziminu a striasal kvet z kvitnúcich čerešieň. Cesta sa už prášila a hrudky zoschnutého blata mrvili sa pod nohami.

1. Na základe ukážky A rozhodnite, či sú nasledujúce tvrdenia pravdivé alebo nepravdivé (podčiarknite správnu možnosť v odpoved'ovom hárku):

- a) Notárov nepriaznivý zdravotný stav je dlhodobý.
- b) Notár mával závraty, keď prechádzal cez úzky mostík vedúci ponad miestny potok.
- c) Pri prechádzke mali notár a lekár oblečené kabáty.

2. Aký slohový postup prevláda v poslednom odseku ukážky A?

3. Aký jazykový štýl prevláda v ukážke A?

4. Hrubo vyznačený výraz v prvom riadku ukážky A je:

- a) personifikácia
- b) epiteton
- c) prirovnanie

5. Slovo mestský (prvý riadok ukážky A) vzniklo:

- a) skladaním
- b) odvodzovaním
- c) preberaním

6. Určte slovesný vid slovesa osmelil sa (posledný riadok 2. odseku ukážky A).

7. Napíšte slovo, z ktorého odvodzovaním vzniklo sloveso odporoval (13. riadok ukážky A).

8. Z predposledného odseku ukážky A vypíšte dve rôzne spojky.

9. Z ukážky A vypíšte zastarané podstatné meno, ktoré je synonymom slova „trh“.

Ukážka B

Prečítajte si ukážku a vypracujte úlohy, ktoré sa k nej vzťahujú.

Oznam o zbere triedeného odpadu

Mesto Čadca ako príslušný orgán zodpovedný za nakladanie s komunálnymi odpadmi a s drobnými stavebnými odpadmi, ktoré vznikajú na území mesta, v zmysle § 39 ods. 2 zákona ö. 223/2001 Z. z. o odpadoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov, oznamuje všetkým občanom mesta bývajúcim v rodinných domoch, že triedený zber odpadov bude dňa

- 31. marca 2014 - plasty, tetrapaky, kovové obaly
- 2. apríla 2014 - sklo
- 1. apríla 2014 - plasty, tetrapaky, kovové obaly
- 3. marca 2014 - sklo

na území mesta Čadca, v časti Rieka, u Sihelníka, u Kyzka, osady na území mesta Čadca.

Žiadame občanov, aby vytriedený odpad v naplnených zviazaných _____ s nalepenými čiarovými kódmi v deň zberu vyložili na prístupné miesto do 7. 00 hod. Oneskorene vyložený odpad totiž môže zostať nevyzdvihnutý.

Zároveň žadame, aby občania do vriec na plasty nedávali obaly, ktoré sú znečistené rôznymi chemikáliami a olejmi, podlahové krytiny, gumu, molitan a pod.

Ďakujeme všetkým **občanom** za spoluprácu pri ochrane prírody.

Zdroj: <https://www.mestocadca.sk/zivotne-prostredie/2014/oznam-o-zbere-triedeneho-zberu-od-rodinnych-domov.html> (upravené)

1. Na vynechané miesto v ukážke B doplňte podstatné meno vrece v správnom tvare.
2. Na základe ukážky B napíšte, aké dva úkony musí občan vykonať po naplnení vriec vytriedeným odpadom ešte pred ich vyložením na prístupné miesto.
3. Aký jazykový štýl je uplatnený v ukážke B?
4. Vypíšte celým slovom skratku ods. (2. riadok ukážky B).
5. Zo syntaktického hľadiska je podčiarknuté a hrubo vyznačené slovo v poslednom riadku ukážky B:
a) príslovkové určenie b) prívlastok c) predmet
6. Slovo žadame (predposledný odsek ukážky B) upravte tak, aby malo nasledovné gramatické kategórie: druhá osoba, množné číslo, prítomný čas, rozkazovací spôsob.
7. Z predposledného odseku ukážky B vypíšte:
a) podstatné meno, ktoré sa skloňuje podľa vzoru stroj
b) vzťahové prídavné meno
8. Určte gramatické kategórie (rod, číslo, pád) podstatného mena plasty (predposledná veta ukážky B).
9. Zapište slovom číslovku 31., ktorá sa nachádza v ukážke B. Dodržte presný gramatický tvar.

Ukážka C

Prečítajte si ukážku a vypracujte úlohy, ktoré sa k nej vzťahujú.

Andrej Sládkovič — Detvan

(Úryvok)

**Stojí vysoká, ^{A)}divá Poľana,
mat' stará ohromných stínov,
pod ňou dedina Detvou volaná,
mat' bujná vysokých synov:**

či tých šarvancov Detvy ozrutných
Poľana na tých prsiach mohutných
nenosí a nenadája?

^{B)}Alebo aspoň na tie výšiny
nehladí dcéra teito rodiny,
keď má porodiť šuhaia? —

2.

Ako by Detva obrov nemala! —
Mať zrodila v poli syna,
trávovú plachtu porozvíjala,
z buka na buk ju pripína;
prvý raz oči šuhaj roztvorí, čo
vidí? — výsost' Poľany hory
a opachy nezvratných skál;
a ^{C)}spustí zraky prvé v doliny,
čo vidí? — hory zázračnej
stíny
a krásnu slovenskú diaľ.

1. Hlavným motívom úryvku básne v ukážke C je:

- a) smútok nad nedostatkom mladíkov rodiacich sa na Slovensku
- b) narodenie mladého Detvana
- c) nadšenie detvianskych detí z prírody, ktorá ich obklopuje

2. Pomenujte druh rýmu, ktorý je použitý v hrubo vyznačenej časti ukážky C.

3. Vypíšte z textu dve podstatné mená mužského rodu označujúce synov Detvy.

4. Napíšte synonymum k slovu opacha.

5. Literárne dielo Detvan, z ktorého je ukážka C, je:

- a) lyricko-epická básnická skladba
- b) modlitba
- c) populárna pieseň

6. Pomenujte všetky tri umelecké prostriedky podčiarknuté a označené ^{A)} ^{B)} ^{C)} v ukážke C.

7. Ako sa nazýva jeden riadok básne?

8. Určte druh nasledujúcej vety podľa obsahu: Ako by Detva obrov nemala!

Test - riešenie

Ukážka A

Prečítajte si ukážku a vypracujte úlohy, ktoré sa k nej vzťahujú.

Janko Jesenský — Slnčný kúpeľ (Úryvok)

Mestský notár Škorec, s chudou **umučenou tvárou**, na ktorej koža len tak visela, si už zúfal. Zo dňa na deň mu bolo ťažšie prejsť cez veľký mestský rínek. Akýsi neurčitý pocit strachu sa ho zmocňoval, keď prechádzal cez jeho holý, žabicou vydláždený priestor. Zdalo sa mu, že sa v samom prostriedku rínku potočí, zakrúti, nebude sa môcť na nič podprieť a odpadne. Druhí mávajú ten istý pocit, keď musia prejsť ponad potok cez úzku lavičku.

Dlho sa premáhal a chodil cez rínek, aby vzdoroval tomuto strachu. Konečne raz skutočne dostal závrat a musel sa oprieť, navidomoči mnohých, o stĺp lampy a tak stáť chvíľku, kým sa osmelil ďalej ísť.

Zdôveril sa s týmito pocitmi aj mestskému doktorovi Edutovi, mladému ešte človekovi, bez fúzov, s hustými bokombradami, dobrej a vážnej tváre.

Doktor ho zachytil prejsť sa za mesto.

„Nervozita,” povedal mu, „šport, kamarát, a ozdravieš. V zime korčule, ski, v lete chôdza, kúpele, menovite slnečný kúpeľ...”

„Neverím ani vzduchu, ani slncu,” odporoval temno Škorec. „Pre mňa sa chystá tma — mozgová tma... Dovoľ, aby som sa ťa chytil. Omnoho bezpečnejšie sa cítim, keď sa držím niekoho.”

Šli poľnou cestou medzi brehmi, ktoré sa už zelenali novou, bledozelenou trávou. Slnce lahodne páliło cez hrubé súkno zvrchníkov. Vzduch priezračný a ľahký mimovoľne šíril nozdry a pľúca. Pohľadkával líca ako neviditeľná, jemná hodvábná šatka. Tento závan prírody vlnil drobnú oziminu a striasal kvet z kvitnúcich čerešieň. Cesta sa už prášila a hrudky zoschnutého blata mrvili sa pod nohami.

1. Na základe ukážky A rozhodnite, či sú nasledujúce tvrdenia pravdivé alebo nepravdivé (podčiarknite správnu možnosť v odpoved'ovom hárku):
 - d) Notárov nepriaznivý zdravotný stav je dlhodobý. **pravdivé**
 - e) Notár mával závraty, keď prechádzal cez úzky mostík vedúci ponad miestny potok. **nepravdiv**
 - f) Pri prechádzke mali notár a lekár oblečené kabáty. **pravdivé**
2. Aký slohový postup prevláda v poslednom odseku ukážky A? **opisný**
3. Aký jazykový štýl prevláda v ukážke A? **umelecký**
4. Hrubo vyznačený výraz v prvom riadku ukážky A je:
 - a) personifikácia
 - b) **epiteton**
 - c) prirovnanie
5. Slovo mestský (prvý riadok ukážky A) vzniklo:
 - a) skladaním
 - b) **odvodzovaním**
 - c) preberaním
6. Určte slovesný vid slovesa osmelil sa (posledný riadok 2. odseku ukážky A). **dokonavý**
7. Napíšte slovo, z ktorého odvodzovaním vzniklo sloveso odporoval (13. riadok ukážky A). **odpor**
8. Z predposledného odseku ukážky A vypíšte dve rôzne spojky.
ani-ani, keď, aby
9. Z ukážky A vypíšte zastarané podstatné meno, ktoré je synonymom slova „trh”. **rínek**

Ukážka B

Prečítajte si ukážku a vypracujte úlohy, ktoré sa k nej vzťahujú.

Oznam o zbere triedeného odpadu

Mesto Čadca ako príslušný orgán zodpovedný za nakladanie s komunálnymi odpadmi a s drobnými stavebnými odpadmi, ktoré vznikajú na území mesta, v zmysle § 39 ods. 2 zákona č. 223/2001 Z. z. o odpadoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov, oznamuje všetkým občanom mesta bývajúcim v rodinných domoch, že triedený zber odpadov bude dňa

- 31. marca 2014 - plasty, tetrapaky, kovové obaly
- 2. apríla 2014 - sklo
- 1. apríla 2014 - plasty, tetrapaky, kovové obaly
- 3. marca 2014 - sklo

na území mesta Čadca, v časti Rieka, u Sihelníka, u Kyzka, osady na území mesta Čadca.

Žiadame občanov, aby vytriedený odpad v naplnených zviazaných _____ s nalepenými čiarovými kódmi v deň zberu vyložili na prístupné miesto do 7. 00 hod. Oneskorene vyložený odpad totiž môže zostať nevyzdvihnutý.

Zároveň žadame, aby občania do vriec na plasty nedávali obaly, ktoré sú znečistené rôznymi chemikáliami a olejmi, podlahové krytiny, gumu, molitan a pod.

Ďakujeme všetkým **občanom** za spoluprácu pri ochrane prírody.

Zdroj: <https://www.mestocadca.sk/zivotne-prostredie/2014/oznam-o-zbere-triedeneho-zberu-od-rodinnych-domov.html> (upravené)

1. Na vynechané miesto v ukážke B doplňte podstatné meno vrece v správnom tvare. **vreciach**
2. Na základe ukážky B napíšte, aké dva úkony musí občan vykonať po naplnení vriec vytriedeným odpadom ešte pred ich vyložením na prístupné miesto. **zviazať vrecia, nalepiť čiarový kód**
3. Aký jazykový štýl je uplatnený v ukážke B? **publicistický**
4. Vypíšte celým slovom skratku ods. (2. riadok ukážky B). **odsek**
5. Zo syntaktického hľadiska je podčiarknuté a hrubo vyznačené slovo v poslednom riadku ukážky B:
a) príslovkové určenie b) prívlastok **c) predmet**
6. Slovo žadame (predposledný odsek ukážky B) upravte tak, aby malo nasledovné gramatické kategórie: druhá osoba, množné číslo, prítomný čas, rozkazovací spôsob, **žadajte!**
7. Z predposledného odseku ukážky B vypíšte:
a) podstatné meno, ktoré sa skloňuje podľa vzoru stroj - **olej**
b) vzťahové prídavné meno - **podlahové**
8. Určte gramatické kategórie (rod, číslo, pád) podstatného mena plasty (predposledná veta ukážky B). **mužský rod, pl. A**
9. Zapíšte slovom číslovku 31., ktorá sa nachádza v ukážke B. Dodržte presný gramatický tvar. **tridsiateho prvého**

Ukážka C

Prečítajte si ukážku a vypracujte úlohy, ktoré sa k nej vzťahujú.

Andrej Sládkovič — Detvan

(Úryvok)

**Stojí vysoká, ^{A)}divá Poľana,
mat' stará ohromných stínov,
pod ňou dedina Detvou volaná,
mat' bujná vysokých synov:**

či tých šarvancov Detvy ozrutných
Poľana na tých prsiach mohutných
nenosí a nenadája?

^{B)}Alebo aspoň na tie výšiny
nehľadí dcéra teito rodiny,
keď má porodiť šuhaia? —

2.

Ako by Detva obrov nemala! —
Mať zrodila v poli syna,
trávovú plachtu porozvíjala,
z buka na buk ju pripína;
prvý raz oči šuhaj roztvorí, čo
vidí? — výsost' Poľany hory
a opachy nezvratných skál;
a ^{C)}spustí zraky prvé v doliny,
čo vidí? — hory zázračnej
stíny
a krásnu slovenskú diaľ.

1. Hlavným motívom úryvku básne v ukážke C je:

- d) smútok nad nedostatkom mladíkov rodiacich sa na Slovensku
- e) **narodenie mladého Detvana**
- f) nadšenie detvianskych detí z prírody, ktorá ich obklopuje

2. Pomenujte druh rýmu, ktorý je použitý v hrubo vyznačenej časti ukážky C.

striedavý rým

3. Vypíšte z textu dve podstatné mená mužského rodu označujúce synov Detvy.

šuhaj, šarvanec

4. Napíšte synonymum k slovu opacha.

ozruta

5. Literárne dielo Detvan, z ktorého je ukážka C, je:

- a) **lyricko-epická básnická skladba**
- b) modlitba
- c) populárna pieseň

6. Pomenujte všetky tri umelecké prostriedky podčiarknuté a označené ^{A)} ^{B)} ^{C)} v ukážke C.

epiteton, básnická otázka, metafora

7. Ako sa nazýva jeden riadok básne?

verš

8. Určte druh nasledujúcej vety podľa obsahu: Ako by Detva obrov nemala!

zvolacia veta